

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

GROUP FOR LEGAL
AND POLITICAL
STUDIES

FUQIZIMI I QYTETARËVE PËRMES AUDITIMIT SOCIAL

Rritja e transparencës
komunale dhe llogaridhënia

Dhjetor 2020

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

GROUP FOR LEGAL
AND POLITICAL
STUDIES

Grupi për Studime Juridike dhe Politike

Është një organizatë e pavarur, jopartiake dhe jo-timprurëse e politikave publike me qendër në Prishtinë, Kosovë

Misioni ynë është që të zhvillojmë hulumtime të besueshme në fushën e politikës, ligjit dhe ekonomisë dhe të shtyjme përpara zgjidhjet e politikave që adresojnë dështimet dhe/ ose trajtojnë problemet në fushat e politikave të lartpërmendura.

FUQIZIMI I QYTETARËVE PËRMES AUDITIMIT SOCIAL

Rritja e transparencës komunale dhe llogaridhënia

Dhjetor 2020

© Grupi për Studime Juridike dhe Politike, Dhjetor, 2020.

Ky botim u përgatit nga Grupi për Studime Juridike dhe Politike dhe u mbështet nga USAID përmes komunave transparente, efektive dhe të përgjegjshme (EKIPI i USAID-it) aktivitet në Kosovë. Opinionet e shprehura në këtë dokument jo domosdoshmërisht pasqyrojnë qëndrimet të Agjencisë së Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID) ose Qeverisë së Shteteve të Bashkuara.

Grupi për Studime Juridike dhe Politike (GLPS)

“Rexhep Luci str. 16/1

Prishtinë 10 000, Kosovë

Uebfaqja: www.legalpoliticalstudies.org

E-mail: office@legalpoliticalstudies.org

Tel/fax.: +381 38 234 456

ABSTRAKT

Në maj të vitit 2019, Grupi për Studime Juridike dhe Politike (GLPS) u kontaktua nga "USAID TEAM/USAID Transparent Effective and Accountable Municipalities" (Komuna transparente, efektive dhe të përgjegjshme) për të monitoruar dhe vlerësuar zbatimin e gjashtë projekteve të ndryshme infrastrukturore të financuara nga komunat e Gjakovës, Pejës dhe Gjilanit, me qëllim për të forcuar transparencën e qeverisjes lokale, të promovuar përgjegjësinë e zyrtarëve komunalë dhe rritjen e vijueshmërisë së ankesave të qytetarëve, dhe për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve. Për ta bërë këtë, GLPS ka përdorur auditimin social, i cili është një nga mjetet e shumta të llogaridhënies sociale që synon të monitorojë dhe inspektoj me kujdes performancën e qeverive lokale në zbatimin e projekteve të ndryshme, cilësinë e ofrimit dhe menaxhimit të shërbimeve të fondeve publike. Mjetet e përgjegjësisë sociale përdoren gjerësisht në vendet e zhvilluara që kanë vërtetuar të jenë një mjet efikas për të rritur aktivizmin qytetar në kërkimin e një qeverie më transparente dhe të përgjegjshme, duke rezultuar në rritjen e cilësisë së shërbimeve të ofruara nga autoritetet. Në një konsultë të ngushtë me TEAM-in e USAID-it, GLPS zgjodhi komunat e lartpërmendura për shkak të një intensiteti më të lartë të iniciativave të ndërmarra, natyrës së projekteve të përzgjedhura për qëllime monitorimi, dhe fazën në të cilën ishin projektet kur u zhvillua projekti.

Përmbajtja

Përmbledhja ekzekutive.....	8
1. HYRJE.....	9
2. METODOLOGJIA.....	10
3. TË GJETURAT DHE ANALIZA.....	11
AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E PEJËS.....	11
SHTËPIA PËR QËNDRIM DITOR PËR TË MOSHUARIT NË PEJË... 12	
Historiku i projektit.....	12
Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës.....	13
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	15
Rekomandimet për projektin.....	16
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	17
SHKOLLA E ARTIT “ODHISE PASKALI”..... 18	
Historiku i projektit.....	18
Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës.....	19
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	20
Rekomandimet për projektin.....	21
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	22
AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E GJILANIT..... 22	
SHËTITORJA E PJESËS JUGORE TË LUMIT MIRUSHA..... 22	
Historiku i projektit.....	23
Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës.....	24
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	25
Rekomandimet për projektin.....	26
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	26
OBJEKTET SPORTIVE NË POGRAGJE..... 27	
Historiku i projektit.....	27
Social Audit Team and Performance Indicators.....	28
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	29
Rekomandimet për projektin.....	30
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	30
AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E GJAKOVËS..... 30	
RIVITILAZIMI I LUMIT KRENA–LOT II..... 31	
Historiku i projektit.....	31
Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës.....	32
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	33
Rekomandimet për projektin.....	34
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	34

PARKU KRYESOR I QYTETIT	35
Historiku i projektit.....	35
Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës.....	36
Të gjeturat kryesore nga Auditimi Social.....	38
Rekomandimet për projektin.....	38
Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale.....	38
4.VËREJTJET PËRFUNDIMTARE	39
Rekomandimet për politikat	40

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Qëllimi i këtyre iniciativave të llogaridhënies sociale ishte promovimi i transparencës dhe përgjegjësisë së autoriteteve komunale, rritjes së aktivizimit të qytetarëve, dhe për të përmirësuar cilësinë e përgjithshme të shërbimeve të ofruara nga komunat e targetuara. U krijuan gjashtë ekipe të auditimit social për të monitoruar gjashtë projekte të ndryshme komunale në Pejë, Gjakovë dhe Gjilan. Kjo iniciativë poashtu synonte të rriste ndërgjegjësimin për rëndësinë e rolit të qytetarëve në kërkesat për rritje të përgjegjësisë dhe transparencës duke monitoruar kontratat në gjashtë komuna të ndryshme. Në Pejë, ekipet e auditimit monitoruan ndërtimin e shkollës së artit “Odhise Paskali” dhe atë të shtëpisë së kujdesit për të moshuarit. Në Gjakovë, grupe të qytetarëve ishin në gjendje, përmes auditimit social, të monitorojnë ndërtimin e parkut të qytetit dhe revitalizimin e një hapësire prej 2 km përreth lumit Krena. Në fund, në Gjilan, angazhimi i projektit ishte monitorimi i ndërtimit të një objekti sportiv në pogradje dhe rinovimi i fazës së fundit të hapësirës përreth lumit Mirusha, në qendër të qytetit.

Në Pejë, ekipet e auditimit u siguruan që materiali i përdorur për ndërtimin e shkollës së artit “Odhise Paskali” të ishte me cilësi të lartë duke propozuar një buxhet shtesë që të ndahen për këtë qëllim. Si rezultat, në gusht të vitit 2020, komuna vendosi të alokojë mjete shtesë financiare për të siguruar që të blihet fasada e përshtatshme. E njëjta kontratë adreson edhe disa shqetësime tjera të ngritura nga ekipi i auditimit që përfshin masat e sigurisë dhe një sistem për shmangien e përmbytjeve të mundshme.

Për shtëpinë e kujdesit për të moshuarit, ekipi i auditimit u përqendrua në zonën e jashtme dhe rekomandoi që objektet të kenë qasje të drejtpërdrejtë në parkun e qytetit, propozim që aktualisht po procesohet nga komuna. Në Gjilan, ekipi i auditimit ishte i shqetësuar për mundësinë e qasjes në zonën përreth Lumi Mirusha. Si rezultat, ekipi propozoi që komuna të sigurojë akses të duhur për personat me aftësi të kufizuara. Përveç kësaj u rekomandua edhe një zonë për ekspozita dhe aktivitete rekreative. Të dy sugjerimet ishin përqaftuar plotësisht nga komuna dhe priten të adresohen me planifikim e ri buxhetor për vitin 2021. Në Gjakovë, ekipi i auditimit arriti të pajtohej me komunën për të adresuar të gjitha masat e sigurisë për ndërtimin e urave rreth lumit Krena dhe të sigurojë që aspektet e qasjes do të merren parasysh gjatë fazës përfundimtare të ndërtimit të parkut të qytetit.

Ndryshimet e propozuara në të gjashtë komunat mund të duken të pakta, por janë shumë domethënëse për jetën e përditshme të qytetarëve të Pejës, Gjakovës dhe Gjilanit. Kjo initiative u tregua shumë e dobishme për mobilizimin e komunitetit në identifikimin dhe zbutjen e mangësive të identifikuar gjatë periudhës së monitorimit. Qytetarët ndiheshin më të përfshirë se kurrë. Komunikimi i ndërsjellë me autoritetet lokale nuk ishte më parë një praktikë e zakonshme, e cila ishte e dukshme gjatë këtij angazhimi. Përgjegjësia shoqërore ia ka dalur që për herë të dytë të rrisë pjesëmarrjen e të gjitha palëve të përfshira, dhe të përmirësojë cilësinë dhe transparencën e iniciativave komunale që janë me përfitim reciprok. Komunat anëmbanë Kosovës duhet të angazhohen seriozisht për të përdorur mjete të përgjegjësisë shoqërore në mënyrë që të institucionalizojnë bashkëpunimin me qytetarët dhe të sigurojnë një përgjegjësi dhe transparencë më të madhe, të cilat mbeten bazat e qeverisjes demokratike.

1. HYRJE

GLPS filloi një iniciativë për të monitoruar zbatimin e gjashtë kontratave të ndryshme të investimeve kapitale në tre komuna në Kosovë. Qëllimi i këtij monitorimi ishte të vlerësonte cilësinë e shërbimeve të blera, dhe në fund të fundit, të përmirësonte praktikën dhe procedurat ekzistuese në mënyrë që të siguronte cilësinë më të lartë për komunitetet. Projektet kapitale të monitoruara përfshirë ndërtimin e shkollave, objekteve sportive, parqeve dhe hapësirave rekreative në komunat e zgjedhura të Gjakovës, Pejës dhe Gjilanit.

Gjatë periudhës maj 2019 deri në fund të prillit 2020, nën mbështetjen e TEAM (ekipit) të USAID, GLPS arriti të krijojë gjashtë (6) ekipe aktive të auditimit shoqëror, që në shumë raste tejkaluan objektivat dhe tejkaluan rezultatet e projektit. Qasja e adoptuar u mundësoi qytetarëve që shpesh të diskutojnë iniciativën të reja dhe të shprehin shqetësimet e tyre për çështje të tjera përtej projekteve të zgjedhura. Përveç vlerësimeve të hollësishme të cilësisë së proceseve të prokurimit, ekipet e Auditimit Social (AS) u ofruan autoriteteve komunale rekomandime konkrete që ishin të dobishme në rritjen e mëtejshme të cilësisë së shërbimeve të ofruara. Më e rëndësishmja, kjo iniciativë shërbeu për fuqizim të qytetarëve për të luajtur rolin e tyre themelor në rritjen e demokracisë pjesëmarrëse, përmes lehtësimit të një dialogu të strukturuar mirë midis tyre dhe palëve të interesuara komunale, duke u mundësuar atyre që të kenë rol në vendimarrje. Në një periudhë prej një viti, më shumë se tre takime për secilin projekt u organizuan midis ekipeve të AS dhe autoriteteve komunale. Për më tepër, u organizuan takime të rregullta zyrtare dhe joformale midis anëtarëve të secilit prej ekipeve të AS. Shumica e diskutimeve u organizuan gjatë periudhës maj-shtator 2019. Për të arritur këtë, GLPS përdori qasjen e auditimit social të monitorimit si një nga metodat efektive të përgjegjësive shoqërore për të vlerësuar shërbimet e ofruara dhe për të angazhuar komunitetin. Qëllimi përfundimtar ishte rritja e transparencës, llogaridhënies dhe rritjes së efikasitetit të shërbimeve të ofruara nga autoritetet lokale, ndërsa inkurajonte drejtpërdrejt një dialog të strukturuar mirë midis qytetarëve dhe autoriteteve lokale, i cili mbetet i kufizuar në Kosovë.

Qytetarët janë inkurajuar të monitorojnë shpenzimet e qeverive lokale kur ata kanë vërejtur punën dhe rezultatet e auditimeve sociale. Në një botë ku shtetet mbajnë pushtetin mbi popujt, mjetet e llogaridhënies sociale kanë qëllimin themelor të rimarrin një farë pushteti për qytetarët - mjetet e bëjnë qeverinë përgjegjëse në një mënyrë më efektive dhe të vazhdueshme si dhe në mënyrë të ngjashme rritin transparencën dhe respektin për të drejtat e njeriut në sektorin publik. Në vendet më pak të zhvilluara siç është Kosova, angazhimi i komunitetit është mezi ekzistues, ndërsa transparenca institucionale është në nivele të kufizuara¹. Duke pasur parasysh situatën, shoqëria civile luan një rol vendimtar si urë lidhëse midis qytetarëve dhe autoriteteve lokale, duke përdorur mjetet e auditimit social, si mjete për përfshirjen e qytetarëve në mbajtjen e autoriteteve të tyre komunale përgjegjëse dhe efikase.

¹ Raporti i Vendit i KE-së 2020, Komisioni Evropian, tetor 2020 (f. 13). Në dispozicion në: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/kosovo_report_2020.pdf

Përdorimi i Auditimit Social - një nga mjetet e shumta të llogaridhënies sociale - GLPS ishte kontraktuar nga TEAM (ekipi) i USAID-it për të zbatuar një projekt një-vjeçar në komunat e Gjakovës, Pejës dhe Gjilanit. Auditimi social është një metodë e vërtetuar me kohë për monitorimin dhe forcimin e praktikave të mira të qeverisjes. GLPS përdori një qasje nga poshtë-lart dhe u siguroi komuniteteve mjete dhe mënyra për të rritur rolet e tyre me monitorim efikas të qeverive të tyre lokale dhe mbajtjen e tyre të përgjegjshëm për cilësinë e shërbimeve publike të ofruara dhe shpenzimet publike. Ato janë metodat më efikase për të monitoruar qeverinë lokale në një mënyrë që të dy bëjnë presion tek përfaqësuesit, duke i fuqizuar qytetarët të kërkojnë më shumë dhe më mirë.

Ky projekt bazohet në një qasje shumëfishe, duke përfshirë hulumtimin, analizë dhe avokimin. Pas periudhës së mbledhjes së të dhënave dhe dialogut të vazhdueshëm midis qytetarëve dhe komunave të zgjedhura, ky raport ofron një përmbledhje të sfidave kryesore të identifikuara gjatë periudhës së monitorimit, një sërë rekomandimesh të politikave dhe një vlerësim të përgjithshëm të performancës së komunave të zgjedhura në ofrimin e shërbimeve dhe administrimit me fondet publike.

2. METODOLOGJIA

Gjatë 12 muajve, GLPS përdori auditimin social për të monitoruar dhe vlerësuar zbatimin e gjashtë projekteve të iniciuara nga tre komuna të ndryshme në Kosovë, përkatësisht Peja, Gjakova dhe Gjilani. Projekti përdori një qasje nga poshtë-lart, duke e vendosur pjesëmarrjen e qytetarëve në thelb të iniciativës. Gjatë kësaj periudhe, gjashtë ekipe të auditimit social u krijuan dhe u angazhuan rregullisht në monitorimin e këtyre projekteve. Për ta bërë këtë, për secilin projekt u hartuan matrica të personalizuar të bazuara në tregues. Rezultatet nga aktivitetet e auditimit social u përdorën për të identifikuar vonesat e mundshme, keqmenaxhimin e kontratave dhe mungesën e transparencës.

Objektivat specifike të kësaj nisme ishin monitorimi i qeverive lokale; informimi i qytetarëve dhe politikëbërësve për nivelin e cilësisë së shërbimeve publike komunale për dy çështje specifike; të përmirësojë komunikimin midis qeverive lokale dhe qytetarëve; të tregoj se si qeveritë lokale alokojnë fonde, shpenzime buxhetore dhe investojnë fonde publike; të përmirësojë mirëqenien e përgjithshme të qytetarëve si përfituesit përfundimtarë të këtyre shërbimeve; dhe të inkurajoj mobilizimin e komunitetit. Për një kuptim më të mirë të kontekstit socio-politik të këtyre komunave, GLPS u këshillua me të gjithë akterët përkatës, duke përfshirë ato të komunave të zgjedhura, organizatat lokale të shoqërisë civile dhe qytetarët. Procesi i konsultimit i dha mundësi ekipit të vlerësojë më mirë situatën aktuale dhe të hartojë objektivat në përputhje me rrethanat.

Duke u përqëndruar në metodologji, faza fillestare kishte të bënte me mbledhjen e të dhënave, e ndjekur nga një analizë e plotë e dokumenteve të disponueshme, vizita në terren dhe inspektime, diskutime të përbashkëta,

dhe takime dhe intervista të shumta me palët e interesuara komunale dhe anëtarët e ekipit të AS. Auditimi social u përdor për të përcaktuar nëse fondet publike të përdorura ishin alokuar në mënyrë efikase dhe i shërbenin qëllimit origjinal. Në përgjithësi, mjete i llogaridhënies shoqërore u përdor si urë lidhëse midis qytetarëve - si përdorues të fundit - dhe autoriteteve komunale, si ato të zgjedhura për t'i shërbyer atyre. Me përfundimin e periudhës së monitorimit, ekipet e AS ranë dakord mbi rezultatet përfundimtare dhe gjetjet në mënyrë që të përfundojnë angazhimin e tyre përmes dialogut publik dhe shpërndarjes së provave.

Auditimi social kërkon gatishmëri të vazhdueshme dhe të fortë për bashkëpunim të ndërsjellë në mënyrë që të arrihen rezultate të dëshirueshme. Duke qenë kështu, si qytetarët ashtu edhe palët e interesuara komunale duhet të jenë të përkushtuar në mënyrë të barabartë për të siguruar të gjithë informacionin e nevojshëm dhe për të bërë përpjekje shtesë gjatë procesit të monitorimit. Qytetarët duhet të jenë të etur që rregullisht dhe vullnetarisht të angazhohen në takime dhe aktivitete të shumta të organizuara gjatë kësaj periudhe, ndërsa komunat duhet t'i pajisin ekipet e AS me të gjitha dokumentet përkatëse dhe të sigurojnë komunikim të duhur dhe të rregullt me ekipet. Në të tre komunat, bashkëpunimi me autoritetet lokale u zhvillua normalisht dhe u duartrokit nga qytetarët, edhe pse disa komuna ishin më pak të përgjegjshme se të tjerët. Për shembull, Komuna e Gjilanit ishte shumë më e vështirë për tu arritur shumë herë gjatë periudhës së monitorimit dhe, në shumë raste, veprimet ishin të vonuara. Sidoqoftë, kërkesat e dërguara nga ekipet e AS ishin mirëpritur dhe adresuar. Në përgjithësi, si qytetarët ashtu edhe komunat kanë filluar të kuptojnë që një dialog i ndërsjellë u shërben të dy palëve në mënyrë që të arrihen rezultate konkrete dhe për t'i kthyer kritikët në aktorë pozitivë.

3. TË GJETURAT DHE ANALIZA

Për të arritur objektivat, projekti ndërmori aktivitete të shumta, me theks të veçantë në zbatimin e auditimit social. Kjo pjesë ofron informacione të hollësishme se si janë zbatuar këto aktivitete, si dhe analizë të thellë të gjetjeve që vijnë nga periudha e monitorimit.

Gjetjet e përgjithshme përfshijnë, në shumicën e rasteve, vonesa të konsiderueshme të zbatimit të kontratave brenda afatit të caktuar kohor, planifikim të papërshtatshëm buxhetor, mungesë gjithëpërfshirëse gjatë proceseve të hartimit të projektit dhe dështim në planifikimin e masave të duhura të sigurisë gjatë ndërtimit të objekteve

AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E PEJËS

Pas një hulumtimi të gjerë, GLPS propozoi krijimin e dy ekipeve të auditimit social me qëllim të monitorimit të dy projekteve të infrastrukturës të financuara nga Komuna e Pejës. Në përgjithësi, bashkëpunimi me palët e interesuara komunale ishte i shkëlqyeshëm, ata ishin shumë të përgjegjshëm ndaj çdo kërkesë që vinte nga ekipet e AS dhe anëtarët e projektit. Dokumentet e prokurimit për projektet e zgjedhura qaseshin lehtësisht përmes faqes së tyre zyrtare, dhe çdo informacion shtesë u dha në kohën e duhur.

SHTËPIA E QËNDRIM DITOR PËR TË MOSHUARIT NË PEJË

SHTËPIA PËR
QËNDRIM DITOR
PËR TË MOSHUAR

shuma
80,000.47 €

periudha e zbatimit
2018-2019

Historiku i Projektit

Ndërtimi i shtëpisë së të moshuarve në Pejë ishte një iniciativë e paraqitur nga komuna gjatë vitit 2018. Projekti është financuar plotësisht nga komuna dhe do të shërbejë si një objekt jetese për të moshuarit, një grup shoqëror që është lënë pas dore në Kosovë. Projekti përfshiu një strukturë moderne që do t'u sigurojë përdoruesve të saj hapësira moderne dhe zona rekreative për të kaluar kohën e tyre. Siç informohet nga komuna, përveç lehtësirave, shtëpia do të jetë gjithashtu e pajisur plotësisht me një staf profesional që do t'u shërbejë nevojave të përdoruesve. Qëllimi përfundimtar është që shtëpia të shërbejë si një vend që mund të përdoret gjatë ditës nga të moshuarit e Pejës, ndërsa u siguron atyre aktivitete rekreative.

Në shtator 2018, komuna filloi një proces tenderimi për të ndërtuar një objekt që do të akomodonte nevojat e të moshuarve të Pejës duke u siguruar atyre hapësirën për t'u ulur gjatë ditës. Pas disa takimeve me autoritet komunale,

ekipit të AS-së iu dha qasje në kontratën e dhënë N.P.N "NPE-ING" L.L.C., me një shumë totale prej 80,000.47 €. Bazuar në specifikat e kontratës, ky projekt ishte parashikuar të përfundonte brenda një periudhe 14-mujore dhe pritej të inaugurohej në fund të vitit 2019². Projekti do të implementohej gjatë vitit 2018 -2019, me një shumë të vlerësuar prej 50.000 Euro që do të shpenzohej gjatë vitit 2018, ndërsa shuma e mbetur do të alokohej nga komuna gjatë vitit 2019 përmes fondit të investimeve kapitale për vitin 2018. Kur ekipi i AS filloi vlerësimin e situatës, projekti tashmë kishte përparuar në gjysmën e ndërtimit të vrazhdë, dhe ndërsa situata u monitorua, kontraktori mbajti ritmin e duhur dhe ishte në gjendje të përfundonte zbatimin në kohën e duhur. Sidoqoftë, projekti dështoi të inaugurohej brenda afatit të caktuar, për dy arsye kryesore. Së pari, komuna siguroi një buxhet shtesë për të përmirësuar zonën përreth qendrës dhe për ta lidhur atë me parkun e qytetit, në mënyrë që përdoruesit të kenë mundësi të hyjnë lehtësisht në zonën e parkut. Së dyti, dhe arsyeja kryesore, ishte situata me pandeminë që dëmtoi projektin. Si pasojë e virusit vdekjeprurës, shumë komuna po përballen me sfida të mëdha sa i përket planifikimit buxhetor dhe shumica e përparësive buxhetore u zhvendosën, kryesisht për shkak të pasojave që ka sjellë pandemia. Pavarësisht nga vonesat, implementimi i përgjithshëm ishte mjaft i kënaqshëm; ekipi i AS zbuloi se disa aspekte duhet të përmirësohen përpara se objektet të funksionalizohen, veçanërisht në qasjen, funksionimin e përgjithshëm dhe akomodimin e të dy gjinive në mënyrë të rehatshme.

Ekipi i auditimit social dhe indikatorët e performancës

Auditimit Social - Peja

Implementimi i "SHTËPISË PËR QËNDRIM DITOR PËR TË MOSHUAR"

Antarët e auditimit social

- 13 anëtarë të prejardhjeve, moshave, dhe profesione të ndryshme.
- Shumica e anëtarëve do të bëhen përdorues të mundshëm të Shtëpisë

Qëllimet e auditimit social

- Të propozoj një listë të aktiviteteve të mundshme për funksionimin e përditshëm të qendrës
- Të jap rekomandime që i shërbejnë drejtpërdrejt a funksionimi më i mirë të Shtëpisë

Deri në krijimin e ekipit AS, më shumë se 60% e punës ndërtimore tashmë kishte përfunduar. Për të monitoruar fazën e mbetur dhe të fundit, GLPS krijoi një ekip AS të përbërë nga trembëdhjetë (13) individë me prejardhje, moshë dhe profesione të ndryshme. Një numër i konsiderueshëm i anëtarëve të ekipit AS ishin individë në pension të cilët përfundimisht mund të jenë përdoruesit aktualë të shtëpisë. Ky ekip ishte ndër më të mëdhenjtë për sa i përket anëtarëve dhe aktivitetit gjatë gjithë periudhës së monitorimit.

2 Komuna e Pejës faqja, Njoftimi për kontratën e dhënë, <https://kk.rks-gov.net/peje/wp-content/uploads/sites/24/2019/01/B52-Njoftimi-per-nenshkrimin-e-kontrates-99.pdf> (10 shtator, 2020)

Gjatë një periudhe një-vjeçare, GLPS organizoi takime të shumta të përbashkëta, si dhe ato një për një dhe jozyrtare. Për më tepër, disa vizita në terren u organizuan në mënyrë që ekipi të ishte në gjendje të inspektojë nga afër punën që po zbatohet nga kontraktori. Meqenëse shumica e anëtarëve do të bëhen përdorues të mundshëm të shtëpisë, shumë rekomandime erdhën nga ky grup. Në fazën e fundit, ekipi i SA ishte në gjendje të hartonte një listë të gjatë të rekomandimeve për autoritetet komunale. Përveç treguesve aktualë të monitorimit, ekipi i AS arriti të propozojë gjithashtu një listë të aktiviteteve të mundshme për funksionimin e përditshëm të qendrës. Ekipi u takua rregullisht për të zhvilluar një strategji dhe për të vlerësuar situatën, duke rezultuar në disa rekomandime shumë të hollësishme përtej nevojave të projektit, por që shërbejnë drejtpërdrejt për një funksionim më të mirë të shtëpisë. Ofrimi i arkitekturës operacionale për të kryer në mënyrë efikase auditimin shoqëror është një nga aspektet thelbësore që duhet të merren në konsideratë, pasi u siguron ekipeve të AS-së 'knoë-hoë (të dijë si)' gjatë kryerjes së aktiviteteve të monitorimit. Sapo u krijuan ekipet e AS, GLPS mbledhi secilën nga ekipet në mënyrë që së bashku të zhvillonin një tavolinë të Treguesve të Performancës të qartë dhe të matshme, të punuara specifikisht për secilin prej projekteve të zgjedhura. Treguesit e performancës duhet të jenë të matshëm dhe të lidhur ngushtë me projektin e veçantë. Është e detyrueshme që ekipi i AS të përfshihet gjatë gjithë procesit të hartimit.

Takimi i ekipit të AS me zyrtarët komunal në Pejë

Gjatë kësaj faze, përveç konsultave të rregullta me ekipet e AS, GLPS organizoi disa vizita në terren së bashku me ekipet për të inspektuar zhvillimin e zbatimit më nga afër, në mënyrë që të zhvillojë tregues realistë për periudhën e monitorimit. Gjatë këtij procesi, ekipet e AS-së u pajisën me të gjitha dokumentet e rëndësishme për proceset e prokurimit të të gjashtë projekteve, në mënyrë që të kishin një pamje më të qartë kur zhvillonin treguesit bazë. Duhet të theksohet se treguesit e performancës duhet të shërbejnë si bazat e periudhës së monitorimit, megjithatë, ata mund të ndryshojnë në varësi të dinamikës së ekzekutimit të punës. Treguesit për shtëpinë e qëndrimit ditor të të moshuarve në Pejë janë si më poshtë:

Indikatorët nga ekipi i auditimit social

Indiakatori 1	Plani i fizibilitetit të projektit i përfunduar para fillimit të projektit
Indiakatori 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj
Indiakatori 3	Kompania operative përgjegjëse për punën që do të ndërmerret, e përzgjedhur
Indiakatori 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin e projektit i zgjedhur
Indiakatori 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afateve të përcaktuara në kontratë
Indiakatori 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe i bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indiakatori 7	Nëse ka ndonjë vonesë, kapaciteti dinamik i punës u rrit duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indiakatori 8	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga departamentet përkatëse komunale
Indiakatori 9	Monitorimi i rregullt i zbatimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indiakatori 10	Takim i rregullt (shumë i shpeshtë dhe në bazë të nevojës) i anëtarëve të ekipit të auditimit social në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indiakatori 11	Takimet e rregullta të anëtarëve të ekipit AS me Asamblenë Komunale në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga Shtatori 2019 dhe deri në fund të projektit
Indiakatori 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e Departamentit të Prokurimit brenda komunës në koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misionit të ekipit të auditimit social
Indiakatori 13	Të paktën 100 qytetarë dhe përdorues të përditshëm janë të kënaqur me zbatimin e projektit
Indiakatori 14	Shtëpia është plotësisht funksionale brenda afatit të caktuar të përcaktuar në indikatorin e kontratës
Indiakatori 15	Shërbimet shëndetësore ofrohen rregullisht për të moshuarit që përdorin qendrën, siç parashikohet nga indikatorin e komunës.
Indiakatori 16	Mirëmbajtja e qendrës ofrohet rregullisht, duke përfshirë higjenën dhe shërbimet sistematike të kujdesit shëndetësor

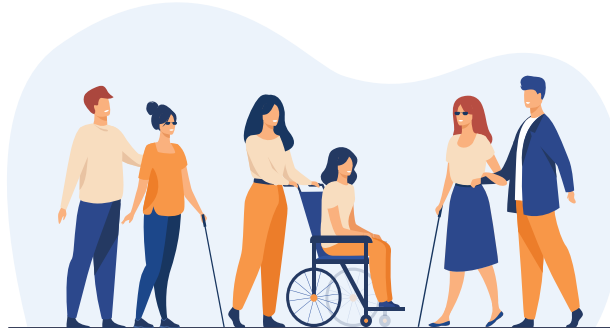
Gjetjet kryesore nga auditimi social

Shumica dërrmuese e anëtarëve të ekipit AS për këtë projekt ishin gjithashtu përdorues të mundshëm të kësaj qendre, e cila ishte një avantazh gjatë periudhës së monitorimit. Në fazën fillestare të monitorimit, ekipi i AS arriti në përfundimin se komuna nuk ka një strategji të qartë ose një plan afatgjatë mbi funksionalitetin e objekteve, pasi të inaugurohet. Gjithashtu, ekzekutimi i punës po shkonte me një ritëm të ngadaltë dhe ishin identifikuar vonesa të konsiderueshme. Shtëpia për qëndrim ditor për të moshuarit në Pejë ishte planifikuar të finalizohet deri në fund të vitit 2018, megjithatë, kur ekipi i AS filloi monitorimin, vetëm 50% e punës ishte përmbyllur. Për më tepër, as autoritetet komunale dhe as kontraktori nuk na ofruan një argument të

fortë mbi shkaqet që çuan në këtë vonesë. Për shkak të përbërjes së ekipit të AS, gjetjet nga periudha e monitorimit ishin specifike dhe kontribuan në funksionimin e kësaj qendre. Në përgjithësi, ekipa e SA ishte e kënaqur me progresin e bërë deri më tani, sa i përket cilësisë së materialit të përdorur dhe aspekteve të përgjithshme të ndërtimit.

Të gjeturat

- mungesa e aksesit adekuat për personat me aftësi të kufizuara,
- mungesa e intimitetit të duhur kur përdoret nga të dy gjinitë

Disa nga përfundimet kryesore të nxjerra nga periudha fillestare e monitorimit ishin të lidhura ngushtë me përdorimin e pajisjeve, përfshirë mungesën e qasjes adekuate për personat me aftësi të kufizuara, dhe nëse objektet do të ofrojnë intimitet të duhur, kur përdoren nga të dy gjinitë.

Rekomandimet për Projektin

Edhe pse me një strukturë moderne, shtëpia për kujdesin për të moshuarit ishte planifikuar pa konsideruar të gjitha kërkesat për të moshuarit, dhe një strategji të qartë dhe afatgjatë në sa i përket funksionimit të brendshëm. Kur ekipi i AS u takua me përfaqësuesit e komunës, u ngritën shumë pyetje në lidhje me shërbimet që do të ofrohen nga shtëpia për kujdesin e të moshuarve sapo të inaugurohen. Pas disa takimeve me komunën, ekipi i AS arriti në përfundimin se ata nuk kanë një vizion të duhur që do t'u siguronte përdoruesve shërbime më të mira gjatë përdorimit të pajisjeve.

Një nga shqetësimet kryesore të ekipit ishte që objektet të ishin lehtësisht të arritshme nga të gjithë përdoruesit. Kjo e thënë, ekipi tentoi fuqishëm që autoritetet komunale kontraktorin për të siguruar që Shtëpia të sigurojë qasje të plotë për personat me aftësi të kufizuara dhe qasje të shpejtë dhe të lehtë për të gjithë përdoruesit, përfshirë mobiljet e rehatshme. Në takimin e fundit midis ekipit të SA dhe bashkisë, si dhe nga inspektimet në vend, të gjitha kërkesat e aksesit u përmbushën, dhe kjo është një arritje e madhe e ekipit të SA, të cilët ishin shumë të zëshëm për këtë çështje.

Një aspekt tjetër i rëndësishëm për ekipin e AS ishte që objektet të siguronin intimitet të përshtatshëm gjatë përdorimit të shtëpisë. Me tu thënë kjo, ekipi i AS rekomandoi që komuna të konsiderojë përdorimin e një qasje fleksibël në këtë drejtim duke mundësuar hapësira, që nëse kërkohen nga përdoruesit, të përdoren vetëm nga gra ose burra. Si një zgjidhje e menduar ishte sigurimi i pajisjeve me disa panele ndarëse të buta në një formë të një muri gjelbërimi që nuk janë statike, por mund të përdoren sa herë që lind një kërkesë e tillë. Sa i përket anëtarëve të stafit, ekipi i AS rekomandoi komunën që stafi që punon në shtëpinë e kujdesit për të moshuarit të shpërndahet në mënyrë të barabartë midis të dy gjinive.

Më në fund, ekipi i AS-së gjithashtu u propozoi autoriteteve komunale të marrin në konsideratë një buxhet shtesë në mënyrë që të rregullojnë dhe mirëmbajnë hapësirën e jashtme, dhe të sigurojnë qasje të drejtpërdrejtë në parkun kryesor të qytetit që është vetëm disa metra larg. Rekomandimet tjera të dorëzuara nga ekipi i AS përfshinë:

- ✓ Hartimi i një strategjie të duhur katër-vjeçare për aktivitetet që do të ndërmerren nga shtëpia e të moshuarve;
- ✓ Të sigurohen që mobiljet e blera të jenë komode për përdorim;
- ✓ Krijimi një bibliotekë që do të jetë në dispozicion për të gjithë përdoruesit dhe të sigurohen që ajo të pasurohet rregullisht me tituj të rinj, gazeta ditore dhe dokumente të tjera informuese në dispozicion të tyre;
- ✓ Në baza të rregullta, të organizohen debate të ndryshme me ekspertë, në veçanti për çështjet shëndetësore dhe të sigurohen që anëtarët të marrin pjesë në mënyrë aktive në aktivitete të tilla;
- ✓ Autoritetet komunale duhet të lehtësojnë një memorandum bashkëpunimi midis shtëpisë për qëndrim të moshuarve dhe shkollës së artit "Odhise Paskali", në mënyrë që kjo e fundit të organizojë mini programe dhe muzikë për të moshuarit, përdoruesit e qendrës;
- ✓ Departamenti i Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor në komunë duhet të sigurojë kontrolle sistematike mjekësore për përdoruesit e shtëpisë së të moshuarve dhe medikamentet të sigurohen falas, nëse është e mundur;

Veprimet e ndërmarra nga autoritet komunale

Rekomandimet u diskutuan tërësisht me zyrtarët komunal, dhe ata u zotuan para ekipit që të gjitha ato do të parashikohen me rishikimin e buxhetit të vitit të ardhshëm. GLPS do të ndjekë nga afër zhvillimin e këtij zotimi dhe shkallën në të cilën komuna sigurohet që këto rekomandime të zbatohen. Për shkak të shumicës së rekomandimeve që i përkasin periudhës pas shtëpisë për qëndrim ditor të personave të moshuar, veprimet mund të vlerësohen vetëm pasi të inaugurohen objektet, gjë që pritet të ndodhë deri në fund të këtij viti.

Ky objekt do të menaxhohet plotësisht nga Departamenti i Shërbimeve Shëndetësore brenda komunës, dhe është një nga modelet e para që do të jetë plotësisht i disponueshëm për qytetarët e gjeneratës së tretë, dhe do të funksionojë gjatë gjithë vitit. Ekipi i AS-së shtyu përpara idenë e kontrolleve të rregullta mjekësore për përdoruesit e qendrës, e cila është premtuar nga autoritetet komunale.

Nga ana tjetër, rekomandimi për të siguruar hyrje të drejtpërdrejtë në park dhe për të mirëmbajtur hapësirën e jashtme u pranua plotësisht nga komuna. Si rezultat, kontraktuesi ka marrë përsipër të japë këtë shërbim dhe qytetarët do të jenë në gjendje të kenë një hyrje të shpejtë në zonën e parkut afër.

SHKOLLA E ARTIT “ODHISE PASKALI”

Historiku i Projektit

Kur komuna e Pejës, në vitin 2017, vendosi të prishë objektet e shkollës së vjetër të artit, një debat i madh filloi nga organizatat lokale të shoqërisë civile, komuniteti artistik dhe media. Duke kundërshtuar me forcë vendimin e komunës, shumë prej tyre argumentuan se prishja e objekteve të vjetra është një krim kundër trashëgimisë kulturore dhe identitetit të qytetit³. Për më tepër, shkolla e vjetër konsiderohej të ishte ndër të paktat ndërtesa të arkitekturës Austro-Hungareze që ende ekzistonin në Pejë.

Pavarsisht kritikave dhe kundërshtimeve të vazhdueshme të ashpra, komuna vendosi të shkatërrojë objektet e vjetra duke argumentuar se ato paraqesin rreziqe serioze për jetën dhe nuk janë më në dispozicion për t'u përdorur nga studentët dhe stafi. Thënë këtë, në gusht 2017, komuna hapi një proces të prokurimit për të ndërtuar një shkollë të re dhe më bashkëkohore për artdashësit e Pejës, por jo vetëm. Në këtë shkollë janë regjistruar nxënës të rinj nga e gjithë Kosova. Buxheti i vlerësuar ishte 480,000 €, i financuar plotësisht nga komuna. Nga tetë ofertues të kualifikuar, komuna zgjodhi “Armendi FA” si ofertuesin e suksesshëm me çmimin më të ulët prej 331,562.30 €.

Qasja e komunës gjatë këtij procesi u kritikua shumë si jogjithpërfshirëse, pasi që asnjë nga përfituesit ose qytetarët nuk u konsultuan gjatë kësaj periudhe. Sidoqoftë, komuna vazhdoi me nënshkrimin e një kontrate deri në fund të tetorit 2017, duke i siguruar kontraktuesit një kornizë kohore prej 14 muajsh për të zbatuar projektin, dhe data e mbarimit ishte 31 Dhjetorit 2018.

3 KultPlus, 07 shtator 2017, “Një gjurmë e kujtesës kolektive zhduket në Pejë, në ndërtesa e shkollës “OdhisePaskali” është shkatërruar demolished”, <https://www.kultplus.com/trashegimia/zhduket-edhe-nje-gjurmë-e-kujtesës-kolektive-ne-peje-rrenohet-objekti-shkolles-odhise-paskali>

Takimi i Ekipit të AS me zyrtarët komunal në Pejë

Ekipi i Auditimit Social dhe indikatorët e performancës

Ekipi i auditimit social

Implementimi i "SHTËPISË PËR QËNDRIM DITOR PËR TË MOSHUAR"

Antarët e auditimit social

- 10 antarë
- ekipi përfshinte drejtorin e shkollës, mësuesit, nxënësit dhe prindërit.

Qëllimet e auditimit social

- hartimi i një liste të gjetjeve që ishin më vonë transpozuar në rekomandime

Kur iniciativa jonë filloi, rreth 70% e ndërtimit të vrazhdë të shkollës së artit ishte e përfunduar. Për të monitoruar pjesën e mbetur, u krijua një ekip i SA i përbërë nga dhjetë persona. Shkolla ka një profil të veçantë dhe është shtëpi për më shumë se 400 studentë. Për të siguruar diversitetin, në ekip u përfshinë drejtori i shkollës, mësuesit, nxënësit dhe prindërit. Për të vlerësuar performancën e përgjithshme, ekipi i AS bëri përpjekje të përbashkëta në hartimin e një liste të gjetjeve që më vonë u kthyen në rekomandime. Në një periudhë viti, u organizuan më shumë se dhjetë takime dhe vizita. Lista e indikatorëve të zhvilluar për këtë projekt është dhënë më poshtë.

Indikatorët nga ekipi i Auditimit Social

Indikator 1	Plani i fizibilitetit të projektit i kompletuar para fillimit të projektit
Indikator 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj
Indikator 3	Kompania operative përgjegjëse për punën që do të ndërmerret, të zgjedhur

Indikatori 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin të projektit, të zgjedhur
Indikatori 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afateve të përcaktuar në kontratë
Indikatori 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe i bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indikatori 7	Nëse ka ndonjë vonesë, kapaciteti dinamik i punës u rrit me duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indikatori 8	Monitorimi i rregullt i realizimit të projektit nga departamentet përkatëse të komunës
Indikatori 9	Monitorimi i rregullt i zbatimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indikatori 10	Takimi i rregullt (shumë i shpeshtë dhe sipas nevojës) i anëtarëve të ekipi i auditimit social në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indikatori 11	Takime të rregullta të anëtarëve të ekipit të AS me kuvendin komunal në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga shtator 2019 dhe deri në fund të projektit
Indikatori 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e departamentit të Prokurimit brenda komunës në koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misioni i ekipit të auditimit social
Indikatori 13	Të paktën 200 studentë dhe qytetarë të tjerë të kënaqur me zbatimin e projektit
Indikatori 14	Shkolla e arteve është plotësisht funksionale brenda afatit të përcaktuar në kontrata
Indikatori 15	Mirëmbajtja e shkollës së arteve bëhet rregullisht

Gjetjet kryesore nga Auditimi Social

Duhet të theksohet se u identifikuan vonesa të konsiderueshme për këtë projekt. Megjithëse kontrata përcakton një datë të mbarimit në dhjetor 2018, projekti ishte ende në 60% kur u krijua ekipi i AS në maj 2019. Një nga gjetjet kryesore që çoi në këtë vonesë të konsiderueshme ishte planifikimi i papërshtatshëm buxhetor për materialet për t'u përdorur për ndërtim. Më saktësisht, buxheti i planifikuar për ndërtimin e fasadës nuk ishte në përputhje me cilësinë e materialit të specifikuar në kushtet e bashkëpunimit. Si rezultat, kontraktuesit nuk kishin mjete financiare për të blenin fasadën me të njëjtën cilësi, ndërsa opsionet e tjera u kundërshtuan shumë nga ekipi i AS.

Kjo situatë çoi në shumë komplikime gjatë procesit dhe në mënyrë të konsiderueshme pengoi zbatimin e përgjithshëm. Në këtë rast, komuna nuk arriti vlerësoni siç duhet propozimin e ofertuesit dhe të identifikoi lehtësisht mospërputhjet e tilla me një hulumtim të thjeshtë tregu. Nëse komuna do të kishte vlerësuar si duhet propozimin, një planifikim i tillë i papërshtatshëm buxhetor do të shmangej. Shkolla është vonuar një vit dhe ende nuk do të inaugurohet deri në fund të këtij viti, me këtë duke qenë arsyeja kryesore për një vonesë të tillë. Përveç kësaj, ekipi i AS arriti në përfundimin se në disa raste lëndët e para të përdorura për shkollën janë më pak cilësore se sa ishte planifikuar fillimisht. Për shembull, në disa raste u përdor edhe materiali linoleum.

Ky produkt ka një jetëgjatësi pesë-vjeçare dhe duhet të zëvendësohet më pas. Përveç kësaj, fletët e kallajit në çati nuk i mbulojnë të gjitha kornizat për shkak që fasada kullon ujë. Për më tepër, objektet e reja shkollore nuk kishin standarde të përshtatshme të aksesit, dhe kishte shumë aspekte që kishin nevojë për vëmendje të menjëhershme për sa i përket sigurisë. Personeli i shkollës kishte identifikuar shumë nga këto çështje edhe para se të angazhohej me ekipin e AS por nuk kishte shansin t'i diskutonte ato me autoritetet lokale.

Të gjeturat

- planifikimi i papërshtatshëm buxhetor për materialet që do të përdoren për ndërtim
- projekti nuk parashikonte më vete tualete për stafin e shkollës
- shkolla u ndërtua nën nivelin e rrugës
- shkollës i mungonte e duhura ajri / sistemi i ventilimit

Rekomandimet për këtë projekt

Përmes ekipit të AS, drejtori dhe anëtarët e tjerë të stafit ishin në gjendje të përpilojnë një listë të detajuar të çështjeve që kishin nevojë për vëmendje të menjëhershme dhe kishin diskutime të gjata me përfaqësuesit e komunave në periudhën që pasoi. Për shembull, projekti nuk parashikonte tualete të veçanta për stafin e shkollës, kështu që ata bënë një zgjidhje të menjëhershme duke shndërruar tualetet për personat me aftësi të kufizuara në tualete për t'u përdorur nga stafi i shkollës. Konsideruar këtë, standardet e aksesit u shkelën dhe nuk ishin as pothuajse ekzistuese. Si rezultat, ekipi i AS kërkoi nga komuna të gjejë një zgjidhje të përshtatshme për të garantuar përmbushjen e standardeve të aksesit.

Për sa i përket sigurisë, një çështje shumë shqetësuese ishte se shkolla është ndërtuar nën nivelin e rrugës; prandaj, ajo është e ekspozuar ndaj rrezikut të mundshëm të përmytjes. Nga takimet e mbajtura, ekipi i AS zbuloi se uji tashmë kishte filluar të derdhej në tre vende. Ky është një rrezik i menjëhershëm që kërkohej të adresohet nga komuna. Në mënyrë të ngjashme, shkallët prej çeliku duket se nuk ishin mjaft të sigurta për t'i bërë ballë lëvizjeve të studentëve. Në këtë mënyrë, ekipi i AS i kërkoi komunës të sigurohej që këto shkallë të kontrollohen para se shkolla të funksionalizohet.

Objektet gjithashtu nuk e kishin sistemin e duhur të ajrit/ventilimit. Në korridor, kishte zona të uljes që mund të ishin të rrezikshme për t'u përdorur duke marrë parasysh moshën e studentëve. Të gjitha këto çështje u prezantuan para palëve të zyrarëve të lartë komunal. Një aspekt tjetër shqetësues ishte qelqi i pleksusit i përdorur për ndërtimin e sipërm të shkollës. Duhet të inspektohet nëse paraqet ndonjë rrezik në rastet e katastrofave natyrore. Në përgjithësi, ekipi i AS vlerësoi se ka shumë aspekte të sigurisë që duhet të adresohen përpara se të funksionalizohet objekti dhe inxhinierët e jashtëm duhet të angazhohen për të vlerësuar standardet e përgjithshme të sigurisë.

Veprimet e ndërmarr nga autoritetet komunale

Ekipi i AS ndërmori veprime të menjëhershme në diskutimin e alternativave me autoritetet komunale. Sigurimi i fondeve shtesë për fasadën, rreziku i përmbytjes, qelqi i pleksusit i përdorur për ndërtimin e çatisë, xhama të paqëndrueshme prej çeliku u diskutua si një opsion. Të gjitha këto aspekte u morën në konsideratë plotësisht nga autoritetet. Komuna reagoi menjëherë mbi kërkesën duke siguruar buxhet shtesë për projektin, në mënyrë që të përpunohet fasada adekuate.

Për të adresuar shqetësimet dhe rekomandimet e sipërpërmendura, në korrik 2020, komuna hapi një proces shtesë të prokurimit dhe një kontratë prej 63,996.00 € dhënë Green Construction LLC, nën titullin "Ndërtimi i Shkollës së Artit Odhise Paskali - Faza Finale⁴". Kontrata u dha për punën e mbetur, duke përfshirë fasadën, nivelimin e tokës për të zbutur përmbytjen e mundshme, masat e sigurisë dhe aspekte të tjera që mbetën të papërfunduara.

AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E GJILANIT

Në komunën e Gjilanit, GLPS bashkoi dy ekipe të ndryshme të SA për qëllime të monitorimit të dy iniciativave infrastrukturore të ndërmarr nga komuna. Në krahasim me komunat e tjera të zgjedhura, Gjilani ishte më pak e përgjegjshme dhe shumë dokumente u morën me vonesa të konsiderueshme. Në mënyrë të ngjashme, zyrtarët komunalë ishin të vështirë për tu arritur dhe mezi ishin në dispozicion për takime më të shpeshta. Nga ana tjetër, Gjilani është komuna e vetme që kontraktonte një kompani të jashtme për të mbikëqyrur zbatimin e kontratave të dhëna.

SHËTITORJA E PJESËS JUGORE TË LUMIT MIRUSHA

4 Kallxo.com, "Legjenda e Mirushës: Projekti prej 3.7 mil. Euro nuk përfundon si ngjarje pas 7 vjetësh", 23 Dhjetor 2019, përmes <https://kallxo.com/krypometer/legjenda-e-mirushes-projekti-3-7-milionesh-nuk-perfundon-as-pas-7-viteve/>

Historiku i projektit

Një lumë që rrjedh në qendër të Gjilanit po krijonte probleme të mëdha për qytetarët që jetonin afër. Ajo që njihej si lumi Mirusha ishte kryesisht një kanal që kishte një erë të padurueshme, për shkak të problemeve të ujërave të zeza. Për të adresuar këtë çështje përkatëse, një komunë u hap një proces i prokurimit në 2012. Një shumë totale prej 3.7 milion euro ishte caktuar për këtë qëllim, duke ju shtuar dy kontratave të tjera të parashikuara për qëllimet e rinovimit. Projekti u nda në faza, me komunën që planifikonte që zona të rivitalizohej plotësisht deri në fund të vitit 2019.

Në korrik 2017, komuna hapi një proces të prokurimit për rivitalizimin e hapësirës rreth pjesës jugore të lumit. Një shumë totale prej 350,000.00 €, dhe projekti ishte parashikuar të përfundonte brenda një periudhe prej 180 ditësh⁵. Si rezultat, në Tetor 2017, "EL-BAU" Sh.p.k. iu dha kontrata me një shumë të përgjithshme prej 294,489.00 €. Qëllimi përfundimtar i këtij projekti ishte të rigjallërojë hapësirën përreth pjesës jugore të lumit, të sigurojë që ujërat e zeza të jenë të izoluar mirë dhe të zgjidhet çështja me erën e padurueshme të fekaleve.

Takim me ekipin e AS për lumin Mirusha në Gjilan

⁵ Komuna e Gjilanit. Në dispozicion <https://kk.rks-gov.net/gjilan/wp-content/uploads/sites/11/2018/07/B05-Njoftim-per-Kontrat-terenet-sportive.pdf>

Ekipa e auditimit social dhe indikatorët e përfomancës

Ekipi i auditimit social

Implementimit i "PROMENADA E Pjesës Jugore të Lumit Mirusha "

Antarët e auditimit social

- një grup prej dymbëdhjetë (12) qytetarësh

Qëllimet e auditimit social

- të bëjë 'presion' te autoritetet komunale për të përfunduar projektin brenda një kohe të shkurtër

Kontrata për rigjallërimin e pjesës jugore të lumit Mirusha u nënshkrua në tetor 2017, me qëllim që puna të përfundonte brenda një periudhe prej 180 ditësh. Një nga çështjet kryesore që po përjetonin qytetarët e zonës ishte aroma e padurueshme për shkak të problemeve të ujërave të zeza. Siç ndodh shpesh, kontraktori nuk arriti të dorëzojë brenda kornizës kohore të dakorduar. Kur projekti ynë filloi në maj 2019, gati një vit më vonë, vetëm rreth 70% e punës u përmbyll. Për qëllime të përsheptimit të procesit, GLPS filloi gjetjen e qytetarëve që jetojnë afër dhe që mund të bashkohen me ekipin e auditimit social për këtë projekt të veçantë. Si rezultat, brenda një muaji, një grup prej dymbëdhjetë (12) qytetarësh u bashkuan me ekipin e AS, nën një listë specifike të indikatorëve që do të monitorohen.

Qëllimi kryesor i ekipit të AS ishte që të 'bëjë presion' ndaj autoriteteve komunale për të përmbyllur projektin brenda një kohe të shkurtër. Për të marrë informacion të dorës së parë, projekti zhvilloi disa vizita në zonën e ndërtimit. Inspektimet e para në terren ishin të pakëndshme dhe anëtarët e ekipit mezi e qëndruan erën e tmerrshme në zonë. Gjatë takimeve që ekipi i AS kishte me autoritetet lokale dhe kontraktorin, ata u informuan se arsyeja kryesore e vonësës ishin sfidat e paparashikuara me ujërat e zeza dhe puna shtesë e nevojshme për shkak të kësaj çështjeje. Siç është informuar, me ritmin e atëhershëm të punës, projekti ishte parashikuar të përfundonte deri në fund të vitit 2019. Ekipi i AS ishte shumë i përkushtuar për të monitoruar nga afër projektin dhe shumë vizita në terren u bënë gjatë periudhës së projektit.

Në përgjithësi, Ekipi i AS ishte shumë i shqetësuar me vonesat në zbatimin e këtij projekti. Sipas tyre, ringjallja e zonës përreth lumit Mirusha ishte një iniciativë e premtuar prej kohësh në secilin prej proceseve zgjedhore për 20 vjet tani. Sidoqoftë, projekti është vonuar deri tani dhe nuk ka gjasa të përfundojë gjatë vitit 2020.

Indikatorët nga ekipi i auditimit social

Indikator 1	Plani i fizibilitetit të projektit i kompletuar para fillimit të projektit
Indikator 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj

Indikator 3	Kompania operative përgjegjës për punën që do të ndërmerret, të zgjedhur
Indikator 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin të projektit, të zgjedhur
Indikator 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afateve të përcaktuar në kontratë
Indikator 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe i bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indikator 7	Në rast vonese, kapaciteti dinamik i punës u rrit duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indikator 8	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga departamentet përkatëse komunale
Indikator 9	Monitorimi i rregullt i zbatimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indikator 10	Takime të rregullta (shumë të shpeshta dhe në bazë të nevojës) i anëtarëve të ekipit të auditimit social në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indikator 11	Takime të rregullta të anëtarëve të ekipit AS me asamblen komunale në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga Shtatori 2019 deri në fund të projektit
Indikator 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e departamentit të Prokurimit brenda komunës në koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misionit të ekipit të Auditimit Social
Indikator 13	Të paktën 400 qytetarë janë të kënaqur me implementimin e e projektit
Indikator 14	Zona është plotësisht funksionale, problemi i ujërave të zeza me erë është zgjidhur, brenda afatit të dhënë të përcaktuar në kontratë
Indikator 15	Shëtitoret mirëmbahet rregullisht nga komuna, duke përfshirë pastrimin dhe kopshtarinë

Gjetjet kryesore nga auditimi social

Në fillim të procesit të monitorimit, ekipi i AS për projektin e lumit Mirusha u pajis me dosjen e tenderit të plotë dhe dokumentet e tjera përkatëse. Një nga sfidat kryesore të hasura në fillim ishin vështirësitë për të hyrë në dokumentet përkatëse për projektin. Ndërsa disa dokumente ishin të arritshme në internet, plani i projektit, aspektet e fizibilitetit dhe disa informacione të tjera nuk ishin në dispozicion. Për më tepër, ekipi arriti në përfundimin se procesi i prokurimit u pasua nga disa çështje që ngritën shqetësime tek ata. Për shembull, ata zbuluan se afati i tenderimit ishte shkurtuar në 18 ditë, ndërsa Ligji për Prokurimin Publik kërkon një periudhë 20-ditore që procedura e tenderimit të mbetet e hapur. Për më tepër, një operator ekonomik i cili u shpall i papranueshëm gjatë procedurës së tenderimit për shkak të kriterëve diskriminuesë u kontraktua më pas nga ofertuesi fitues "EL-BAU", pavarësisht çështjeve të lartpërmendura. Një nga shqetësimet kryesore të ekipit të AS, ishte vonesat e konsiderueshme të hasura.

Për shkak të problemit të ujërave të zeza, zona afër ishte e vështirë për të jetuar, dhe aroma që vinte nga lumi ishte alarmante. Shumë nga banorët që jetonin në këtë zonë ishin pjesë e ekipit të AS dhe ata ndanë përvojat e tyre me pjesën tjetër të anëtarëve. Aspekti më sfidues për grupin ishte të të gjenin mjete për të bërë presion ndaj komunës për të rritur ritmin dhe për të

përfunduar punën e mbetur sa më shpejt të jetë e mundur. Një aspekt tjetër që ndau ekipin për sa i përket mendimeve ishte çështja e mbulimit të një pjese të lumit në mënyrë që të parandalonte aromën e mëtejshme që vinte nga kanali. Ndërsa shumica e tyre ishin pro mbulimit të lumit, disa prej tyre e konsideronin idenë të gabuar, të panevojshme dhe kundër standardeve të mjedisit. Të dy mendimet u diskutuan me zyrtarët e lartë komunal dhe mbulimi i disa pjesëve të lumit me beton ishte opsioni më i mirë dhe ndoshta i fundit. Sipas tyre, mbulimi i lumit jo vetëm që do të zgjidhë problemin e nuhatjes por gjithashtu do të mbrojë zonën nga përmbytjet e mundshme në rastet e katastrofave natyrore.

Në përgjithësi, vonesa të konsiderueshme ishin të dukshme gjatë ekzekutimit të punës për ringjalljen e pjesës jugore të lumit Mirusha. Thënë kështu, është e hapur për diskutim nëse kompania e kontraktuar ka kapacitetet e plota dhe është në gjendje të monitorojë të gjitha iniciativat e ndërmarra nga komuna. Projekti i lumit Mirusha është i premtuar prej kohësh dhe kanë kaluar shtatë vjet që kur filloi i gjithë procesi. Sidoqoftë, është viti 2020 dhe komuna nuk e mbajti premtimin⁶. Për më tepër, një nga kontraktorët që fillimisht u vlerësua si i papërshtatshëm për shkak të kriterëve diskriminuesë ishte nënkontraktuar nga ofertuesi fitues, pavarësisht nga ky fakt.

Të gjeturat

- vonesa të konsiderueshme të hasura.
- një nga kontraktorët që fillimisht u vlerësua si i papërshtatshëm për shkak të kriterëve diskriminuesë ishte nënkontraktuar nga ofertuesi fitues pavarësisht nga ky fakt⁷

Rekomandimet e auditimit social

Ekipi i AS gjithashtu arriti në përfundimin se projekti nuk ka zona rekreative dhe hapësira gjelbërimi në mënyrë që qytetarët ta përdorin atë sa më mirë. Në këtë mënyrë, ekipi i AS-së përpiloi një listë të propozimeve për autoritetet lokale për t'u marrë parasysh me punën përfundimtare. Ndër idetë e propozuara nga ekipi i AS ishin: një shesh lojërash për fëmijë me aftësi të kufizuara, një kënd mini-sportiv, një bibliotekë e vogël dhe një qoshe ku mund të ekspozohen vepra arti. Në fund të fundit, ekipi konsideron që kjo zonë jugore duhet t'u shërbejë mirë të gjithë atyre që jetojnë afër dhe duhet të jetë një vend ku qytetarët mund të kënaqen, dhe kjo mund të arrihet vetëm përmes sigurimit të hapësirave të tilla rekreative për ta.

Veprimet e ndërmarrura nga autoritet komunale

Këto ide u mirëpritën nga zyrtarët komunalë dhe ekipit iu premtua që buxheti shtesë ishte alokuar gjatë gushtit 2020⁷ për të adresuar këto çështje të përbashkëta. Në thelb, ekipi konsideroi se këto shqetësime do të

⁶ Kallxo.com, "Legjenda e Mirushës: Projekti prej 3.7 mil. Euro nuk përfundon si ngjarje pas 7 vjetësh", 23 Dhjetor 2019, përmes <https://kallxo.com/krypometer/legjenda-e-mirushes-projekti-3-7-milionesh-nuk-perfundon-as-pas-7-viteve/>

⁷ Komuna e Pejës (faqe në internet). Në dispozicion në: <https://kk.rks-gov.net/peje/wp-content/uploads/sites/24/2020/08/KONTRATA-Nr.-021.pdf>

shmangeshin më mirë nëse komuna përdor një qasje gjithëpërfshirëse dhe qytetarët përfshihen në këto nisma nga fillimi dhe jo vetëm pasi projekti do të përmbyllet. Në përgjithësi, duke zbatuar këtë aktivitet të prokurimit, komuna do të zgjidhë një çështje të gjatë, e cila, sipas gjetjeve të ekipit AS, është aroma e ujërave të zeza dhe rreziku i lartë për lagjet afër.

OBJEKTET SPORTIVE NË POGRAGJË

Historiku i projektit

Komuna e Gjilanit hapi një proces të prokurimit për ndërtimin e një Objekti Sportiv për Futboll të Vogël, Volejbol dhe Basketboll⁸ në një fshat të vogël të Pogradjes, disa kilometra larg qytetit. Për këtë qëllim, një shumë prej 30,000.00 € ishte ndarë nga fondet e komunës. Në korrik 2018, u nënshkrua një kontratë me kompaninë me emrin "H-Projekt", e cila ra dakord të përfundonte projektin brenda dy muajsh dhe brenda vitit 2019. Nga të gjithë projektet e monitoruara, ky ishte i vetmi që përfundoi brenda afatit. Me një shumë totale prej 22.568,64€, kontraktuesi arriti të dorëzojë në kohë, dhe objektet tashmë ishin duke u përdorur nga banorët.

Takim me ekipin e AS në Pogradje

8 Komuna e Gjilanit. Në dispozicion <https://kk.rks-gov.net/gjilan/wp-content/uploads/sites/11/2018/07/B05-Njoftim-per-Kontrat-terenet-sportive.pdf>

Ekipi i Auditimit Social dhe Indikatorët e Performancës

Ekipi i auditimit social

Implementimi i "OBJEKTEVE SPORTIVE NË POGRAGJË"

Antarët e auditimit social

- një ekip prej tetëmbëdhjetë (18) personash

Qëllimet e auditimit social

- të inspektoj nëse projekti ishte dorëzuar sipas specifikimi i kontratës

Kur u krijua ekipi i AS, projekti tashmë ishte përmbyllur dhe funksional. Në një shënim më pozitiv, projekti çuditërisht gjeti një fshat të mirëorganizuar dhe një komunitet shumë aktiv në Pogradje. Nga vizitat e shumta të kryera, projekti me kënaqësi zbuloi se këshilli i fshatit është një këshill shumë aktiv, madje ideja për të ndërtuar objektin sportiv erdhi nga vetë banorët e fshatit.

Në mënyrë që të inspektohet nëse projekti është dorëzuar në përputhje me specifikimet e kontratës, u formua një ekip prej tetëmbëdhjetë (18) personash për këtë auditim social. Përveç projektit specifik që po monitorohej, ekipi i AS solli shumë çështje të tjera në iniciativa të tjera dhe që u diskutuan detajisht me autoritetet komunale. Veçanërisht, ky ekip i AS ishte shumë aktiv dhe shumë ide u diskutuan gjatë takimeve të rregullta të mbajtura. (Një foto nga takimi i ekipit të auditimit social, gusht 2019)

Indikatorët nga ekipi i auditimit social

Indikator 1	Plani i fizibilitetit të projektit i përfunduar para fillimit të projektit
Indikator 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj
Indikator 3	Kompania operuese përgjegjëse për punën që do të ndërmerret, e zgjedhur
Indikator 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin e projektit, të zgjedhur
Indikator 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afateve të përcaktuara në kontratë
Indikator 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe i bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indikator 7	Nëse ka ndonjë vonesë, kapaciteti dinamik i punës u rrit duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indikator 8	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga departamentet përkatëse komunale

Indikatori 9	Monitorimi i rregullt i zbatimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indikatori 10	Takime i rregullt (shumë të shpeshta dhe në bazë të nevojës) i anëtarëve të ekipit të auditimit social në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indikatori 11	Takime të rregullta të anëtarëve të ekipit AS me asamblenë komunale në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga shtatori 2019 dhe deri në fund të projektit
Indikatori 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e departamentit të prokurimit brenda komunës në lidhje me koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misionit të ekipit të auditimit social
Indikatori 13	Të paktën 100 qytetarë janë të kënaqur me zbatimin e projektit
Indikatori 14	Zona sportive është plotësisht funksionale brenda afatit të caktuar të përcaktuar në kontratë
Indikatori 15	Objektet sportive mirëmbahen rregullisht nga komuna, përfshirë pastrimin dhe kopshtarinë

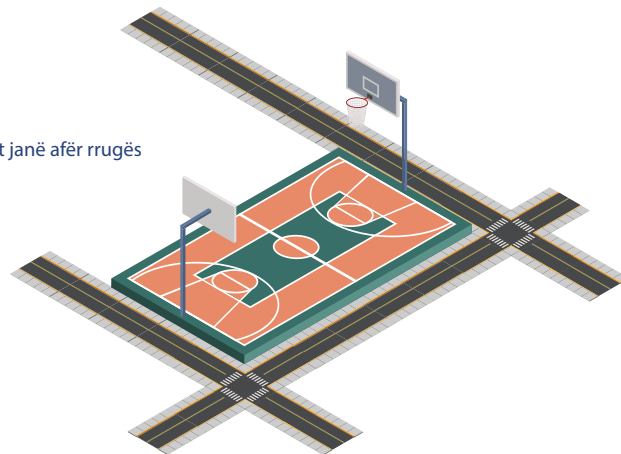
Gjetjet kryesore nga Auditori Social

Në parim, komuniteti ishte kryesisht i kënaqur me cilësinë e ofruar për ndërtimin e objektit sportiv në Pogragje. Ata ishin kryesisht të kënaqur për projektin që përfundoi brenda afatit të parashikuar. Sidoqoftë, disa çështje të vogla ishin ende shqetësuese për ta. Për shembull, shumica e tyre u përgatitën të përdorin një material jo të dëmshëm për dyshtemenë dhe jo asfaltin që u përdor. Ata preferuan barin artificial pasi objektet përdoren gjithashtu nga fëmijët, në këtë mënyrë, dëmtimet e mundshme mund të shmangen. Për më tepër, rrjetat e sigurisë mungojnë gjithashtu dhe pasi pajisjet janë afër rrugës, shpesh fëmijët janë të ekspozuar ndaj rrezikut të mundshëm nga makinat.

Përfundimisht, zona pranë objekteve u la e patrajtuar. Meqenëse njerëzit e përdorin fushën edhe gjatë natës, qytetarët ishin të detyruar të vendosnin vullnetarisht ndriçimin e duhur kur përdoren në atë kohë. Si rezultat, ekipi i AS-së propozoi që komuna të konsiderojë buxhet shtesë për masat e sigurisë që duhet të ekzistojnë. Një nga sfidat kryesore gjatë periudhës së monitorimit ishte qasja në disa nga dokumentet.

Të gjeturat

- mjaftë të kënaqur me cilësinë dorëzuar për ndërtim
- i përfunduar brenda afatit të parashikuar
- mungesa e rrjetave të sigurisë pasi objektet janë afër rrugës
- objektet pranë zonës u lanë pa u trajtuar

Rekomandimet për projektin

Në përgjithësi, qytetarët ankoheshin për mungesën e qasjes gjithëpërfshirëse dhe komunikimin e duhur me zgjedhësit e tyre. Komuniteti në fshatin e vogël të Pogragjes shërbeu si një shembull i përsosur i asaj që një komunitet i organizuar mund të arrijë. Gjatë periudhës së monitorimit, ekipi i AS i këtij fshati jo vetëm që ngriti shqetësimet e tyre për projektin e zgjedhur, por ata shkuan përtej mandatit të tyre. Ata shfrytëzuan rastin për të diskutuar aspekte të tjera që do të përmirësonin më tej mirëqenien e banorëve të fshatit, sa herë që organizohej një takim me autoritetet lokale.

Veprimet e ndërmarra nga autoritetet komunale

Ajo që mbetet për t'u parë është nëse ekziston një gatishmëri e shtuar e autoriteteve komunale për t'u angazhuar në një dialog të strukturuar mirë dhe profesional me qytetarët sa herë që ndërmerren iniciativa të ngjashme. Ndërsa projekti u përmyll dhe shumica e aspekteve të shqetësimit në lidhje me objektin sportiv tashmë ishin adresuar nga vetë komuniteti, nuk kishte mbetur diëka që autoritetet komunale të bënin në këtë drejtim. Sidoqoftë, një ekip i AS në Pogragjë arriti të paraqesë ide të shumta të reja para palëve të interesuara komunale dhe shtyu përpara faktin se është e detyrueshme për autoritetet lokale të përdorin një qasje gjithëpërfshirëse sa herë që vihen në dispozicion aktivitete të reja të prokurimit.

Mbetet për t'u parë nëse këto kërkesa adresohen si duhet në të ardhmen. Bashkëpunimi me palët e jashtme është një nga aspektet kryesore që komuna duhet të konsiderojë që të përmirësohet. Në parim, komunat duhet të angazhohen drejt përmirësimit të vazhdueshëm të komunikimit me qytetarët e tyre, duke rezultuar në një transparencë dhe përgjegjësi të shtuar. Përkundër këtyre vështirësive të hasura në fillim, zyrtarët komunalë u përgjigjën takimeve të organizuara, me ata që morën pjesë në çdo takim të kërkuar nga ekipet e SA. Në anën pozitive të saj, gjatë një takimi me Kryetarin e Komunës, projekti u informua se komuna tashmë kontraktonte një kompani për të mbikëqyrur zbatimin e të gjitha kontratave të implementuara nga komuna, e cila është ndër komunat e pakta që përdorin një qasje të tillë.

AUDITIMI SOCIAL NË KOMUNËN E GJAKOVËS

Në Komunën e Gjakovës, dy projekte të ngjashme infrastrukturorë u zgjedhën për vlerësim, që ndryshojnë vetëm nga madhësia. I pari ishte parku kryesor i qytetit i cili u konsiderua si një nga nismat më të mëdha të ndërmarra gjatë këtij mandati, ndërsa i dyti përfshinte rivitalizimin e disa kilometrave të shtratit të lumit Krena. Në përgjithësi, komuna ishte shumë e përgjegjshme ndaj projektit dhe shumë aktivitete të përbashkëta u organizuan gjatë periudhës së implementimit.

RIVITALIZIMI I LUMIT KRENA–LOT II

Historiku i projektit

Në korrik 2017, Komuna e Gjakovës nënshkroi një kontratë dy-vjeçare me N.T.Sh. "Korben" me qëllim të rivitalizimit të 2.5 km hapësirë rreth lumit Krena në qytet - Lot 2. Projekti u iniciua nga komuna dhe u bashkëfinancua nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapsinor. Për këtë qëllim, u ra dakord për një buxhet prej 349,561.99 €. Qëllimi kryesor për këtë projekt ishte t'u sigurojë qytetarëve që jetojnë afër një zonë që mund të përdoret për qëllime rekreative. Në të kaluarën, lumi Krena ishte i ndotur shumë me mbeturina dhe mbante erë të keqe për shkak të problemeve me ujërat e zeza. Si rezultat, komuna reagoi përmes Lotit 1 për të adresuar këto probleme të shumta. Ndërsa Loti i parë është përmbyllur, i dyti do të merret me 2.5 km të fundit të mbetur.

Ideja ishte që t'u sigurohej qytetarëve një hapësirë e këndshme për të kaluar kohën e tyre të lirë, dhe ndërkohë të shmangnin problemet e gjata me mbeturinat dhe nuhatjen duke ruajtur natyrën përreth. Siç përcaktohet në kontratë⁹, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapsinor ka planifikuar të financojë të gjithë shumën për vitin e parë, me një buxhet të përgjithshëm prej 220.000 Euro, ndërsa pjesa tjetër do të financohet nga komuna.

9 Komuna e Gjakovës, e qasshme në: <https://kk.rks-gov.net/gjakove/wp-content/uploads/sites/2/2018/07/Rregullimi-i-shtratit-t%C3%83%C2%AB-lumit-Krena-nga-ura-n%C3%83%C2%AB-rrug%C3%83%C2%ABn-Yllka-Domi-deri-n%C3%83%C2%AB-ur%C3%83%C2%ABn-e-rrug%C3%83%C2%ABs-Ismail-Qemali-Gjakov%C3%83%C2%AB.pdf>

Takimi me ekipet e AS në Gjakovë

Ekipi i Auditimit Social dhe Indikatorët e Performancës

Një ekip i auditimit social me dhjetë (10) qytetarë u krijua për të monitoruar dhe vlerësuar më tej zbatimin e këtij projekti të veçantë. Kur ekipi i AS filloi aktivitetet e monitorimit, projekti kishte rreth 40% të punës së përfunduar. Projekti u nënshkrua në korrik 2017 dhe pritej të ishte plotësisht funksional brenda një afati dy-vjeçar. Gjatë takimeve fillestare të mbajtura, ekipi nuk parashikoi ndonjë vonesë duke marrë parasysh ritmin e zbatimit, me projektin që realisht do të përfundonte deri në dhjetor 2019 më së voni.

Pas kontrollimit të të gjitha dokumenteve në dispozicion dhe pas diskutimeve të shumta të përbashkëta, ekipi i AS-së njëzëri ra dakord se projekti ka një vizion dhe është mjaft kreativ. Për më tepër, ata përgëzuan cilësinë e materialit që po përdoret në shumicën e zonave që ishin në ndërtim e sipër në atë kohë.

Indikatorët nga ekipi i Auditimit Social

Indikator 1	Plani i fizibilitetit të projektit i përfunduar para fillimit të projektit
Indikator 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj
Indikator 3	Kompania operuese përgjegjëse për punën që do të ndërmerret, e zgjedhur
Indikator 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin e projektit të zgjedhur
Indikator 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afateve të përcaktuara në kontratë
Indikator 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indikator 7	Nëse kishte ndonjë vonesë, kapaciteti dinamik i punës u rrit duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indikator 8	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga departamentet përkatëse komunale

Indikator 9	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indikator 10	Takime të rregullta (shumë të shpeshta dhe në bazë të nevojës) i anëtarëve të ekipit të auditimit social në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indikator 11	Takime të rregullta të anëtarëve të ekipit AS me asamblenë komunale në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga shtatori 2019 dhe deri në fund të projektit
Indikator 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e Departamentit të Prokurimit brenda komunës në lidhje me koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misionit të ekipit të auditimit social
Indikator 13	Të paktën 500 qytetarë janë të kënaqur me zbatimin e projektit
Indikator 14	Parku i Qytetit është plotësisht funksional brenda afatit të dhënë të përcaktuar në kontratë
Indikator 15	Parku mirëmbahet rregullisht nga komuna, përfshirë pastrimin dhe kopshtarinë

Gjetjet kryesore nga auditimi social

Në përgjithësi, kjo iniciativë komunale u mirëprit nga qytetarët. Pas shumë vizitave në terren, ekipi i AS arriti në përfundimin se lënda e parë e përdorur për qëllime të ndërtimit është e një cilësie të lartë dhe se projekti ishte hartuar në mënyrë kreative. Shtegu që lidh parkun me zonën e Shkugez u mendua strategjikisht mirë. Për sa i përket implementimit, projekti u përmbyll në kohë me vetëm një vonesë të vogël prej një muaji. Deri tani, hapësira është plotësisht funksionale dhe përdoret shpesh nga qytetarët e Gjakovës. Përkundër kësaj, kishte disa shqetësime që u diskutuan në tërësi me zyrtarët komunal.

Ekipi i AS kritikoi qasjen e komunës gjatë procesit. Më saktësisht, ekipi arriti në përfundimin se komuna nuk ka konsultuar si duhet qytetarët ose profesionistët gjatë fazës së dizajnit. Megjithëse vlerësohet si një projekt mjaft kreativ, në mënyrë të konsiderueshme mungojnë fushat që mund të përdoren për qëllime rekreative nga qytetarët. Nëse ata do të ishin konsultuar, aspekte të tilla mund të ishin shmangur, argumentuan anëtarët e ekipit të SA. Kur u publikua njoftimi i kontratës, projekti ishte hartuar tashmë dhe qytetarët nuk ishin të përfshirë fare, gjë që u vlerësua negativisht duke marrë parasysh numrin e lartë të qytetarëve që do të përdorin zonën. Sidoqoftë, ekipi u angazhua për të përmirësuar situatën gjatë periudhës së monitorimit dhe i dha komunës një listë të rekomandimeve për këtë çështje.

Të gjeturat

- lënda e parë e përdorur për qëllim të ndërtimit janë të një cilësie të lartë
- projekti u hartua në mënyrë kreative
- qytetarët ose profesionistët nuk ishin konsultuar si duhet gjatë fazës së dizajnit
- në mënyrë të konsiderueshme mungojnë zonat që mund të përdoren për qëllime rekreative nga qytetarët

Rekomandimet për projektin

Për rivitalizimin e lumit Krena, ekipi i AS kërkoi që gjatë kësaj faze të punës autoriteti kontraktues duhet të sigurojë që lumi të mos abuzohet. Për më tepër, ata i kërkuan komunës që të jenë të kujdesshëm në lidhje me mbrojtjen e mjedisit, duke përfshirë mbeturinat dhe ujërat e zeza që mund të paraqesin kërcënime serioze përreth zonës. Për më tepër, ata theksuan faktin se zona ka nevojë për mirëmbajtje të rregullt në mënyrë që t'u shërbejë sa më mirë qytetarëve.

Një shqetësim tjetër i madh që çoi gjithashtu në disa vonesa të vogla ishin ndërtesat e paligjshme përreth zonës. Ndërsa projekti përparoi, shumë biznese të paligjshme filluan të ndërtoheshin pranë zonës dhe kjo mund të dëmtojë seriozisht projektin e përgjithshëm. Ekipi i AS u rekomandoi autoriteteve që të sigurojnë leje ndërtimi vetëm sipas vlerësimeve zyrtare për zonën, në mënyrë që të shmangen ngjarje të tilla të dëmshme që mund të prishin idenë e përgjithshme.

Një shqetësim tjetër, kryesisht i lidhur me sigurinë, ishte për urat që ndërtoheshin në zonë, të cilat u vlerësuan si të paqëndrueshme dhe të rrezikshme për t'u përdorur për shkak të që urat nuk ishin horizontale mirëpo ura me hark. Si të tilla, ato vendosin rrezik për të moshuarit dhe fëmijët, veçanërisht në dimër. Gjithashtu, ekipi rekomandoi autoritetet të inspektojnë kontraktorin gjatë kohës që këto ura janë ndërtuar në mënyrë që rrjedha e lumit të mos dëmtohet në asnjë mënyrë. Përveç kësaj, ekipi i AS-së rekomandoi autoritetet të merren gjithashtu me mbeturinat e tepruara të hedhura në zonë dhe paoshtu ujërat e zeza.

Në anën tjetër, ata duartrokitën autoritetet lokale për cilësinë e materialit të përdorur në pjesë të ndryshme të zonës. Ata gjithashtu janë të vetëdijshëm për domethënien e këtij projekti në adresimin e duhur të rrjedhës së lumit, dhe se ai do të sigurojë shumë vendparkime të reja. Për më tepër, ata gjithashtu deklaruan se vetë projekti nuk parashikonte ndonjë zonë rekreative, dhe kjo është një çështje që duhet të diskutohet me përfaqësuesit e komunës. Për më tepër, komuna u kritikua për moskonsultim me komunitetin gjatë hartimit të projektit.

Veprimet e ndërmarra nga autoritetet komunale

Autoritetet lokale e mirëpritnin faktin që ekipi i AS për këtë projekt të veçantë përfshinte inxhinierë, arkitektë dhe njerëz me përvojë përkatëse në projekte të ngjashme. Shumica e rekomandimeve që vijnë nga periudha e monitorimit u adaptuan nga komuna. Projekti është përfunduar dhe ka pasur një vlersim të përgjithshëm pozitiv të qytetarëve për projektin.

Urat që ishin ndërtuar tashmë nuk ishin adresuar për shkak të mungesës së buxhetit, megjithatë, komuna premtoi të merrte parasysh këtë aspekt për pjesën e mbetur të lumit, sa herë që hapet një proces i ri i prokurimit. Si i tillë, projekti konsiderohet tërheqës, dhe më e rëndësishmja, ka adresuar një problem të nuhatjes jo të këndshme që zona paraqiste kur u lihej pa u trajtuar.

PARKU KRYESOR I QYTETIT

Historiku i projektit

Në prill 2019, komuna nënshkroi një kontratë me vlerë 362.388,18 € për ndërtimin e parkut të qytetit në qendër të Gjakovës. Një konsorcium i dy ndërmarrjeve ndërmori zbatimin e një projekti tre-vjeçar. Nën praninë e vetë kryetarit të komunës, projekti filloi të zbatohet në Prill 2019. Parku i qytetit është një nga projektet më të mëdha të ndërmarrura gjatë këtij mandati katërvjeçar dhe synon t'u shërbejë të gjithë qytetarëve të Gjakovës. Sipas dizajnit, ky park do të jetë unik dhe një nga parqet më të mëdhenjë në Kosovë

Parku parashikohet të jetë i pasur për sa i përket plantacioneve dhe me disa zona rekreative brenda. Dy kafene të vogla, një dyqan lulesh dhe një bibliotekë e vogël do ta bëjnë këtë park edhe më unik. Parku do të ketë një mur rrethues prej 80 cm dhe do të ketë gjashtë hyrje në dispozicion për përdoruesit e tij. Projekti i përgjithshëm ishte parashikuar të përmbyllet gjatë vitit 2019. Megjithatë një proces fillestar i prokurimit filloi para kësaj, ai u anulua për shkak të disa problemeve të identifikuara me një nga kompanitë që konsiderohet të ketë lidhje të ngushta me partinë politike që kryetari i komunës përfaqëson

Gjatë ndërtimit të Parkut të Qytetit në Gjakovë

Ekipi i Auditimit Social dhe Indikatorët e Përformancës

Ekipi i auditimit social

Implementimi i "PARKUT KRYESOR TË QYTETIT"

Antarët e auditimit social

- një ekip prej tetëmbëdhjetë (18) personash

Qëllimet e auditimit social

- të inspektoj nëse projekti ishte dorëzuar sipas specifikimi i kontratës

vizita dhe takime të rregullta
me autoritetet komunale

Kur një ekip prej dhjetë (10) personash u mbledhën nën ekipin e auditimit Social, parku tashmë filloi realizimin, me gati 30% të punës të përfunduar, dhe planifikohet të përfundojë brenda një viti. Parku do t'u shërbejë një numri të madh të qytetarëve dhe do të shërbejë si një vend i përsosur për shkak të vendndodhjes së tij strategjike. Për qëllime të inspektimit nga afër të zbatimit të projektit, ekipi i AS realizon vizita dhe takime të rregullta me autoritetet komunale

Para takimeve, ekipi i AS ka shikuar të gjitha dokumentet në dispozicion në mënyrë që të ketë një pasqyrë të të gjithë procesit të prokurimit që është ndjekur me shumë vëmendje për shkak të anulimit të kontratës fillestare të Organit Shqyrtues të Prokurimit (OSHP) me një konsorcium tjetër, kryesisht për shkak të lidhjeve politike të pronarëve. Në vitin 2018, komuna e Gjakovës dha kontratën një konsorcium i kompanive, me një nga pronarët që

është anëtar i së njëjtës parti politike si kryetari i komunës së Gjakovës. Pas një ankese të paraqitur nga një prej ofertuesve, OSHP kërkoi një rivlerësim të kontratës. Ankesa përcaktonte që komuna qëllimisht u përpoq të parandalonte ofertuesit e tjerë mundësinë e ankesës, duke u përpjekur në mënyrë të paligjshme të shkurtonte periudhën që ofertuesit e tjerë mund të përdorin për paraqitjen e ankesave. Përkundër vendimit të OSHP-së, për herë të dytë, komuna dha të njëjtin konsorcium

Pasi u kërkua një rivlerësim i tretë, komuna përfundimisht pezulloi kontratën. Një kontratë e re me një konsorcium tjetër u arrit vetëm në prill 2019. Qëllimi i ekipit të auditimit social ishte të vlerësonte nëse projekti po respekton ritmin e zbatimit dhe po respekton specifikimin e kontratës në mënyrë të përshtatshme.

Indikatorët nga ekipi i auditimit social

Indikator 1	Plani i fizibilitetit të projektit I përfunduar para fillimit të projektit
Indikator 2	Përzgjedhja e fituesit të tenderit për zbatimin e projektit bazuar në kriteret e përcaktuara me ligj
Indikator 3	Kompania operative përgjegjëse për punën që do të ndërmerret, e zgjedhur
Indikator 4	Stafi i ndërmarrjes së ndërtimit përgjegjës për zbatimin e projektit, të zgjedhur
Indikator 5	Projekti i zbatuar sipas planit dinamik dhe afatet dhe afatet e përcaktuara në kontratë
Indikator 6	Buxheti për zbatimin e projektit i planifikuar mirë dhe bazuar në çmimet reale të tregut për këtë lloj projekti
Indikator 7	Nëse ka ndonjë vonesë, kapaciteti dinamik i punës u rrit duke bërë presion mbi kompaninë e kontraktuar, përmes përfaqësuesve të komunës
Indikator 8	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga departamentet përkatëse komunale
Indikator 9	Monitorimi i rregullt i implementimit të projektit nga ekipi i auditimit social
Indikator 10	Takim i rregullt (shumë i shpeshtë dhe në bazë të nevojës) i anëtarëve të ekipit të auditimit shoqëror në lidhje me procesin e zbatimit të projektit
Indikator 11	Takimet e rregullta të anëtarëve të ekipit AS me Asamblenë Komunale në lidhje me procesin e zbatimit të projektit duke filluar nga shtatori 2019 dhe deri në fund të projektit
Indikator 12	Efikasiteti dhe përpjekjet e Departamentit të Prokurimit brenda komunës në koordinimin, komunikimin dhe përmirësimin e misionit të ekipit të auditimit social
Indikator 13	Të paktën 500 qytetarë janë të kënaqur me zbatimin e projektit
Indikator 14	Parku i qytetit është plotësisht funksional brenda afatit të dhënë të përcaktuar në kontratë
Indikator 15	Parku mirëmbahet rregullisht nga komuna, përfshirë pastrimin dhe kopshtarinë

Të gjeturat kryesore nga auditimi social

Në përgjithësi, ekipi i AS ishte shumë i kënaqur me zbatimin e deritanishëm. Shumica e punës po kryhej brenda afatit kohor të dhënë dhe sipas planit fillestar. Sidoqoftë, vonesat e vogla janë identifikuar dhe ekipi i AS ka alarmuar komunën për këtë. Në përgjithësi, ekipi i AS mbeti skeptik në idenë e krijimit të kafeneve brenda parkut, pasi që shumë prej tyre mund të vendosen pak jashtë zonës së parkut dhe të jenë lehtësisht të arritshme. Një çështje tjetër që u diskutua me bashkinë është mungesa e mjeteve të aksesit për personat me aftësi të kufizuara.

Një nga rekomandimet e ekipit ishte instalimi i disa lojërave statike dhe mjeteve ushtruese për këtë komunitet, një ide shumë e mirëpritur nga zyrtarët. Në fund të projektit, ekipi i AS-së ra dakord të diskutojë me Handikos në mënyrë që ata të paraqesin një kërkesë që një mjet i tillë të vihet në dispozicion nga komuna. Për shkak të pandemisë dhe disa vonesave të lehta, përrurimi i parkut është vonuar dhe pritet të përfundojë vetëm në fund të vitit 2020.

Të gjeturat

- vonesa të vogla
- mungesa të aksesit për njerëzit me aftësi të kufizuara

Rekomandimet për projektin

Ekipi i AS kishte për qëllim të shtynte përpara rekomandime të shumta që ndihmojnë në përsheptimin e procesit të zbatimit dhe u dha autoriteteve lokale lista të gjera me rekomandime për të përmirësuar periudhën e përgjithshme të zbatimit. Lidhur me parkun, ekipi i AS-së i kujtoi komunës se parku do të përdoret gjithashtu nga njerëzit me aftësi të kufizuara dhe duke u siguruar atyre mjete për të shijuar parkun, shumë opsione mund të jenë në dispozicion për ta. Në këtë aspekt, ekipi ra dakord me komunën për të kërkuar ndihmë nga Handikos për ta bërë këtë të mundur. Gjithashtu, ekipi rekomandoi që komuna të përdorë më pak beton gjatë fazës përmblylëse, dhe të sigurojë më shumë zona me gjelbërim dhe rrugë të qetë për qytetarët e të gjitha moshave.

Veprimet e marrura nga autoritetet komunale

Parku i qytetit ende nuk ka përfunduar dhe projekti do të ndjekë nga afër nëse rekomandimet e ekipit të AS janë marrë parasysh gjatë kësaj faze përfundimtare. Megjithatë fillimisht zhvillimi ishte i dukshëm, gjatë muajve të vijues, për shkak të pandemisë kryesisht, ritmi është ngadalësuar ndjeshëm. Megjithatë është pothuajse në fund të vitit, projekti nuk është afër për t'u përmblyllur. Kjo thënë, mbetet për t'u parë nëse rekomandimet që vijnë nga ekipi i AS do të merren në konsideratë, siç pretenduan autoritetet komunale.

4. VËREJTJET PËRFUNDIMTARE

Auditimi social, i hartuar bashkërisht nga 'USAID TEAM' dhe GLPS rezultoi në një instrument të vlefshëm për të siguruar llogaridhënien publike, demokracinë pjesëmarrëse dhe transparencën gjatë ofrimit të shërbimeve. Për më tepër, përmes auditimit social qytetarët ishin në gjendje të rrisin rëndësinë e tyre dhe t'i mbajnë të zgjedhurit e tyre përgjegjës për iniciativat e premtuara. Duke angazhuar qytetarët në monitorimin e shpenzimeve të fondeve publike, projekti arriti të rrisë aktivizmin e qytetarëve në identifikimin e mangësive të performancës së qeverive lokale në përgjithësi

Në shumicën e rasteve, komunat nuk e përfillin komunitetin dhe vetëm në disa raste ata këshillohen gjatë fazës së planifikimit të projektit dhe në vazhdim. Në një skenar të rastit më të keq, qytetarët përjashtohen vazhdimisht nga proceset e vendimmarrjes

Kjo iniciativë e mbështetur nga 'USAID TEAM' (ekipi i USAID) u përpoq të siguronte një shembull të përsosur se si mund të arrihen rezultate të duhura kur qytetarët përfshihen dhe këshillohen nga autoritetet lokale. Në Pejë, projekti arriti madje të ndërlidhë të dy projektet duke propozuar shkollën e artit "Odhise Paskali" për të nënshkruar një memorandum mirëkuptimi me shtëpinë për qëndrim ditor për persona të moshuar, në mënyrë që të ky institucion të siguroi koncerte muzikore për qytetarët e moshuar.

Në shumicën e rasteve, ekipet e auditimit social ishin në gjendje të ofrojnë këshilla konkrete për masat e sigurisë në mënyrë që të shmangin çdo rrezik për përdoruesit e fundit të këtyre projekteve infrastrukturore. Në Gjilan, projekti i dha mundësi komunitetit shumë aktiv të Pogradecit të konsultohet me autoritetet lokale për shumë iniciativa të tjera përtej projektit që grupi po monitoronte në atë periudhë të caktuar. Nga ana tjetër, ekipi ynë gjithashtu u përpoq të shtynte përpara rekomandime të shumta të politikave për çështjet e lartpërmendura të trajtuara gjatë projektit.

Edhe pse disa nga ndryshimet mund të duken të vogla dhe teknike në natyrën e tyre, ato kanë një ndikim të madh në jetën e përditshme të qytetarëve të këtyre komunave. Në shumicën e rasteve, rezultate të mëdha u arritën. Qytetarët e angazhuar ishin në gjendje të shtynin përpara rekomandimet e tyre dhe shumica e proceseve të zbatimit u përshpejtuan sa herë që kishte nevojë.

Gjatë dialogut të përbashkët me autoritetet komunale, qytetarëve të përfshirë iu dha mundësia për të diskutuar çështje të tjera, nisma dhe shqetësime, përtej mandatit të tyre dhe projekteve që ata po vlerësonin. Si rezultat, atyre iu sigurova një dritare për të adresuar shumë mangësi që ishin më shqetësuese, dhe patën shansin të paraqesin në mënyrë profesionale ide që do të tejkalojnë projektin e zbatuar nga GLPS. Më e rëndësishmja, gjatë gjithë periudhës, komunitetet ndiheshin të përfshirë në procesin e vendimmarrjes gjatë zbatimit të këtyre proceseve të prokurimit, dhe nuk ndiheshin të lënë pas dore nga autoritetet lokale. Së fundmi, projekti shërbeu si një shembull i përsosur në rritjen dhe fuqizimin e përfshirjes së qytetarëve dhe qasjen reaguese në mbajtjen e komunave të tyre të përgjegjshme dhe transparente në lidhje me iniciativat që financohen drejtpërdrejt nga taksat e tyre.

Rekomandimet e politikave

Bazuar në punën e auditimeve sociale në tre komuna, GLPS ka përgatitur politikat e mëposhtme rregulluese për implementimin e projekteve të tyre të investimeve kapitale:

- ✓ Përgatitja e studimeve të fizibilitetit duhet të bëhet pjesë e rregullt e çdo kontrate në mënyrë që të shmangen çdo ndryshim ose ndërhyrje të mëtejshme gjatë zbatimit të projektit; Plani i fizibilitetit duhet të jetë hapi i parë i ndërmarrë para fillimit të çdo projekti, qoftë ai i ofrimit të infrastrukturës apo shërbimit;
- ✓ Është thelbësore për secilën komunë të përdorë një qasje gjithëpërfshirëse dhe para fillimit të zbatimit të një projekti të veçantë, ata gjithmonë duhet të organizojnë takime konsultative me të gjithë palët e interesuara përkatëse dhe përfituesit përfundimtarë në mënyrë që nevojat e tyre të adresohen siç duhet;
- ✓ Komunitat duhet të sigurojnë që i gjithë dokumentacioni përkatës për secilin projekt është në dispozicion në internet dhe i qasshëm nga të gjithë qytetarët
- ✓ Komunitat duhet të krijojnë sisteme ankesash që janë plotësisht funksionale në mënyrë që të inkurajojnë përfshirjen e qytetarëve dhe të përmirësojnë llogaridhënien;
- ✓ Në mënyrë që komunitat të rrisin efikasitetin, cilësinë e shërbimit dhe transparencën, mjetet e auditimit social mbeten një parakusht;
- ✓ Që mjetet e auditimit social të përdoren si duhet, komunitat duhet të caktojnë një buxhet të caktuar në mënyrë që iniciativat e komunitetit të përfshihen dhe të kenë mjetet minimale për të përdorur mjetet e llogaridhënies sociale;
- ✓ Mjetet e llogaridhënies sociale u mundësojnë qeverive lokale të rrisin bashkëpunimin dhe të forcojnë dialogun me përbërësit e tyre; Ato shërbejnë si mekanizma për të rritur llogaridhënien dhe transparencën, si dhe besimin e qytetarëve ndaj institucioneve;
- ✓ Komunitat duhet të konsiderojnë mjetet e auditimit social si një qasje inovative për të përmirësuar cilësinë e tyre dhe për të rritur demokracinë pjesëmarrëse

FUQIZIMI I QYTETARËVE PËRMES AUDITIMIT SOCIAL

Rritja e transparencës komunale
dhe llogaridhënia

